
TÜRKİYE’DE MÜZİKOLOJİ EĞİTİMİ VEREN KURUMLARA YÖNELİK BETİMSSEL BİR ÇALIŞMA

A Descriptive Study on the Institutions Giving Musicology Education in Turkey

Zülüf ÖZTUTGAN *

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de müzikoloji eğitimi vermekte olan ana bilim/ana sanat dallarını üniversite, birim, bölüm, kontenjan ve öğretim üyesi bazında incelemek ve mevcut yapılarını ortaya koymaktır. Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırma kapsamında irdelenen konuyla ilgili olarak daha önceden yapılmış olan çalışmalar incelenmiş ve resmi kurumların internet sitelerinden elde edilen veriler frekans ve yüzde değerleri ile tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda Türkiye’de müzik bilimine yönelik eğitim veren 19 farklı üniversite ve 22 ana bilim/ ana sanat dalı olduğu, müzik bilimine yönelik eğitim veren programların kontenjanlarının 10 ila 40 arasında değiştiği, müzik bilimi programlarının Konservatuvar, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi olmak üzere 4 birim altında toplandığı, müzik bilimine yönelik eğitim veren programların Müzikoloji, Müzik ve Müzik Bilimleri olmak üzere 3 farklı bölüm adı altında toplandığı, ana bilim/ana sanat dallarının Müzikoloji, Müzik Bilimleri, Genel Müzikoloji ve Etnomüzikoloji ve Folklor olmak üzere 4 farklı ana bilim/ana sanat dalı altında toplandığı, ana bilim/ana sanat dallarında görev yapan öğretim elemanlarının %11,1’inin profesör, %14,6’sının doçent, %29,9’unun doktor öğretim üyesi, %26,4’ünün öğretim görevlisi ve %18,1’inin ise araştırma görevlisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzikoloji, Müzikoloji Eğitimi, Müzik Sosyolojisi, Genel Müzikoloji.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the sub-departments of musicology education in Turkey in terms of university, unit, department, quota and academicians and to present their existing structures. The case study model was used in this research conducted by qualitative research method. Previous studies on the subject of the study have been examined and the data obtained from the websites of the official institutions were interpreted by using the frequency and percentage values. As a result, it was found that musicology education is offered in 19 different universities and 22 sub-departments in Turkey, the quotas of programs offering musicology education vary between 10 and 40, musicology programs are divided into 4 units as Conservatory, Faculty of Fine Arts, Faculty of Music Sciences and Technology, Faculty of Fine Arts and Design, musicology education programs has 3 different department names Musicology, Music and Music Sciences, the sub-departments are named 4 different titles as Musicology, Music Sciences, General Musicology and Ethnomusicology and Folklore, of the academicians involved in the sub-departments; 11,1% are professors, 14,6% are associate professors, 29,9% are assistant professors, 26,4% are lecturers and 18,1% are research assistants.

Keywords: Music, Musicology, Musicology Education, Sociology of Music, General Musicology.

---

* **Araştırma Makalesi** - Geliş Tarihi/Received Date: 08.05.2019 Kabul Tarihi/Accepted Date: 29.05.2019

***Sorumlu Yazar/Corresponding Author:** Giresun Üniversitesi Görele Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü. Gedikkaya Mah. Nihat Bey Cad. 104 No.’lu sok. 9/9 Merkez/Giresun. zulfarlanoglu@yahoo.com . ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6402-6232>

Atf/Citation: Öztutgan, Z. (2019) Türkiye’de Müzikoloji Eğitimi Veren Kurumlara Yönelik Betimsel Bir Çalışma. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (14), 146-156.

Extended Abstract

Although there is a bachelor's degree in musicology education at many universities in Turkey, it is quite difficult to come across the literature on the current situation of this education. For this reason, it is very important to reveal the current situation in terms of musicology education and to examine the institutions that are teaching musicology in detail. This research is a study aimed at the emergence of the current conditions of the institutions that give general musicology education in Turkey and to examine these institutions in different directions.

The aim of this study is to examine the sub-departments of musicology education in Turkey in terms of university, unit, department, quota and academicians and to present their existing structures. The case study model was used in this research conducted by qualitative research method.

The programs in the 2018 YKS Quota Guide which provide musicology education at undergraduate level in Turkey, constitute the universe of this research. All the musicology programs in this guide have been identified and included in the study and the entire universe has been reached. Therefore, sampling isn't needed in the study.

The 2018 YKS Guide was used in the determination of the programs of musicology education, the universities and quotas. The official websites of the universities were scanned in order to reach detailed information about the specified programs. The number of academicians in the programs is determined by the data on the YÖK Academic website (<https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/>) connected to the Council of Higher Education.

The data obtained within the scope of the research categorized in relation to the problem and sub-problems of this study, were analyzed in terms of content and organized with tables. The data in these tables were interpreted and the results of the study were achieved and these outcomes were reported in accordance with the scientific research methods.

In the light of the data obtained in the study, it was found that there were 19 different universities and 22 sub-departments in Turkey that gave education for music science and one of them provides English education. Music science, in particular, is a universal science and it is very important that researchers follow publications made by musicologists abroad.

Within the scope of the research, only 1 of 19 universities that have given education of music science in Turkey have been found to have a secondary education program. The shortage of secondary education programs in this area is remarkable.

In this study, it was determined that the quotas of programs for music science ranged between 10 and 40. Quotas are determined by universities in Turkey, depending on many variables such as physical conditions, number of lecturers. It is noteworthy that there is a 4-fold difference between the lowest and the highest values when viewed in the quotas of the departments that give musicology education. In this context, when determining quotas, attention should be paid to the criteria such as increasing the education quality and employment status of the graduates.

According to the research data, 50% of the music science education programs are in the Conservatories and 40% are in the Faculties of Fine Arts, 5.0% are in the Faculties of Music Sciences and Technologies and 5.0% are in the Faculties of Fine Arts and Design. Most of these programs are in the Conservatories and Fine Arts Faculties. It is possible to say that this diversity is a result of the structural characteristics, organizational philosophies and institutional differences of universities.

Within the scope of the research, music science education programs were collected under 3 different departments, including Musicology (50.0%), Music (30.0%) and Music Sciences (20.0%). The sub-departments were gathered under 4 different titles as Musicology (50.0%), Music Sciences (22.7%), General Musicology (18.2%), Ethnomusicology and Folklore (9.1%). According to the definition of TDK (Turkish Language Association), the equivalent of the word of musicology is the music science. At the same time, musicology and music science is often used to describe the general musicology, which is one of the varieties of musicology.

According to the research data, 11.1% of academicians who work in the sub-departments of music science are professors and 14.6% are associate professors, 29,9% are assistant professors, 26.4% are lecturers and 18.1% are research assistants. Based on this data, it is possible to say that a large majority of the course load of music science educational programs is on the assistant professors and lecturers. Therefore, in the programs that provide music science education, planning should be made to increase the number of assistant professors, associate professors and professors.

Uslu'ya (2014, s.1) göre müzikoloji, bilimsel yöntemleri kullanarak müziği bütün yönleriyle araştırıp inceleyen, müziği ilgilendiren bütün konularla ilgilenen bir bilim dalı olarak tanımlanabilir. Bu tanımdan yola çıkılarak müzikle ilgili olan bütün konuların müzikolojinin alanına girdiği söylenebilir. Dolayısıyla müzikolojinin sayılamayacak kadar geniş olan çalışma alanlarından bazıları müzik teorisi, müzik icrası, müzik tarihi, müzik sosyolojisi, müzik felsefesi, müzikte telif hakları olarak sıralanabilir.

Müzikolojinin alt disiplinleri 3 farklı şekilde kategorize edilebilir. Bu alt disiplinler sistematik müzikoloji, tarihsel müzikoloji ve disiplinlerarası/karşılaştırmalı müzikoloji olarak üçe ayrılmaktadır. Sistematik müzikoloji; müzik teorisi, müzik tarihi, ses analizleri, müzik eğitimi, müzik folkloru gibi alt dallara ayrılabilir. Tarihsel müzikoloji; müziğin tarihsel serüvenini ve tarih malzemesinin değerlendirir ve inceler. Disiplinlerarası müzikoloji ise müzik estetiği, müzik felsefesi, müzik psikolojisi, müzik sosyolojisi, müzik eğitimi, bibliyografya, organoloji gibi alt dallara ayrılıp sınıflandırılabilir (Uslu, 2014, s.7).

Özellikle disiplinlerarası/karşılaştırmalı müzikolojinin çalışma alanlarından biri de müzik sosyolojisi alanıdır. Günay'a (2011, s. 11) göre müzik sosyolojisi genel sosyoloji ve özel sosyolojiler ile müzik biliminin ve müzik sanatının örtüştüğü alanlarda çalışma yapan özel bir sosyoloji dalıdır. Bu açıdan bakıldığında müzik kurumlarının ayrıntılı olarak incelenip analiz edilmesine yönelik sosyolojik çalışmalar özellikle her iki disiplinin farklı yönlerden bağdaştırılmasını sağlayacak niteliktedir.

Türkiye'de birçok üniversitede lisans düzeyinde müzikoloji eğitimi verilmesine karşın bu eğitimin mevcut durumunun ve kurumsal anlamda nasıl yürütüldüğünün incelenmesine yönelik çalışmalara literatürde rastlamak oldukça güçtür. Bu nedenle müzikoloji eğitimi açısından mevcut durumun ortaya konulması ve müzikoloji eğitimi veren kurumların ayrıntılı olarak irdelenmesi oldukça önemlidir. Bu çalışma Türkiye'de genel müzikoloji

eğitimi veren kurumların mevcut durumlarının ortaya konulması ve anılan kurumların farklı yönlerden irdelenmesine yönelik bir çalışmadır.

Problem

Türkiye’de lisans düzeyinde müzikoloji eğitimi veren ana bilim/ana sanat dallarının mevcut durumları nasıldır?

Alt Problemler

1. Müzikoloji eğitimi veren ana bilim/ana sanat dallarının bağlı buldukları üniversiteler hangileridir ve kontenjanları nedir?

2. Müzikoloji eğitimi veren ana bilim/ana sanat dallarının bağlı buldukları birimlere göre dağılımı nasıldır?

3. Müzikoloji eğitimi veren ana bilim/ana sanat dallarının bağlı buldukları bölümlere göre dağılımı nasıldır?

4. Müzikoloji eğitimi veren ana bilim/ana sanat dallarının dağılımı nasıldır?

5. Müzikoloji eğitimi veren ana bilim/ana sanat dallarında görev yapan öğretim elemanlarının akademik unvanlarının dağılımı nasıldır?

6. Müzikoloji eğitimi veren ana bilim/ana sanat dallarında görev yapan öğretim üyesi sayısı nedir?

Amaç

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde müzikoloji eğitimi vermekte olan ana bilim/ana sanat dallarını üniversite, birim, bölüm, kontenjan ve öğretim üyesi bazında incelemek ve mevcut yapılarını ortaya koymaktır.

Önem

Bu araştırmanın, ülkemizde müzikoloji eğitimi veren programlarla ilgili az sayıdaki çalışmalardan biri olması ve bu programların mevcut durumları üzerinden tespit edilen sorunlara yönelik çözüm önerileri sunması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Genel müzikoloji alanında eğitim vermekte olan kurumlarla,

2. Ana bilim/ana sanat dalları, müzikoloji eğitimi vermekte olan ve 2018 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu’nda yer alan ana bilim/ana sanat dallarıyla,

3. Araştırma kapsamında ele alınan öğretim elemanları belirlenen ana bilim/ana sanat dallarında görev yapan öğretim elemanlarıyla sınırlıdır.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Türkiye’de lisans düzeyinde müzikoloji eğitimi veren ve 2018 YKS Kontenjan Kılavuzu’nda yer alan programlar bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Anılan kılavuzdaki tüm müzikoloji programları tespit edilip araştırmaya dahil edildiğinden evrenin tümüne ulaşılmıştır. Dolayısıyla araştırmada örnekleme gerek duyulmamıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Örnek Olay Çalışması (Durum Çalışması) modelinden yararlanılmıştır. Nitel bir araştırma modeli olarak kullanılan durum çalışmaları, bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşım olarak görülmektedir (Büyüköztürk vd., 2014, s.249). Genellikle geniş ve kapsamlı bir olgunun bir kesitinin incelendiği bu yöntemle bir şehir, bir topluluk, bir kişi, bir organizasyon, bir devlet veya uygarlık gibi konular ele alınabilir (Arslanoğlu, 2016, s.95).

Verilerin Toplanması

Örnek Olay Çalışması’nda çeşitli veri toplama teknikleri kullanılabilir. Bunlardan biri de doküman incelemesidir. Yıldırım ve Şimşek’e göre (2013, s. 217) doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleriyle de kullanılabilir. Bu araştırmanın veri toplama aşamasında doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır.

Müzikoloji eğitimi veren programların, bağlı oldukları üniversitelerin ve kontenjanların belirlenmesi aşamasında 2018 YKS Kılavuzu’ndan yararlanılmıştır. Belirlenen programlar hakkında bölüm adı, ana bilim/ana sanat dalı adı gibi detaylı bilgilere ulaşabilmek için üniversitelerin resmi internet siteleri taranmıştır. Belirlenmiş olan programlarda görev yapmakta olan öğretim elemanı sayıları ise Yüksek Öğretim Kuruluna bağlı YÖK AKADEMİK (<https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/>) internet sitesindeki veriler yardımıyla tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler araştırmanın problemi, alt problemleriyle ilişkili olarak kategorilere ayrılmış, içerik bakımından analiz edilmiş ve tablolar halinde düzenlenmiştir. Bu tablolardaki veriler yorumlanarak araştırmanın sonuçlarına ulaşılmış ve bu sonuçlar bilimsel araştırma yöntemlerine uygun olarak raporlaştırılmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Müzik Bilimine Yönelik Eğitim Veren Ana Bilim/Ana Sanat Dalları ve Kontenjanları

Üniversite	Ana Bilim/Sanat Dalı	Normal Öğretim	İkinci Öğretim
Adıyaman Üniversitesi	Müzikoloji	25	-
Anadolu Üniversitesi	Genel Müzikoloji	10	-
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Müzikoloji	20	-
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	Müzikoloji	20	-
Atatürk Üniversitesi	Müzikoloji	30*	30*
Dokuz Eylül Üniversitesi	Müzik Bilimleri	15	-
Hacettepe Üniversitesi	Müzikoloji	10	-
İnönü Üniversitesi	Müzikoloji	15	-
İstanbul Teknik Üniversitesi	Müzikoloji	15+10**	-
İstanbul Üniversitesi	Etnomüzikoloji ve Folklor		
	Genel Müzikoloji	10+1***	-
İzmir Demokrasi Üniversitesi	Müzikoloji	40	-
Kırıkkale Üniversitesi	Müzik Bilimleri	35	-
Kocaeli Üniversitesi	Genel Müzikoloji	20+1***	-
Kocaeli Üniversitesi	Müzikoloji	10	-
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Genel Müzikoloji	10	-
	Etnomüzikoloji ve Folklor		
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Müzikoloji	20	-
Sinop Üniversitesi	Müzik Bilimleri	30	-
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Müzik Bilimleri	20	-
Süleyman Demirel Üniversitesi	Müzik Bilimleri	20	-
Trabzon Üniversitesi	Müzikoloji	10	-

* Ana Bilim/Sanat Dalı yerine bölüme öğrenci alan program

** İngilizce eğitim veren program ,

*** KKTC uyruklu vatandaşlara ayrılan kontenjan miktarı

Tablo 1’de müzik bilimine yönelik eğitim verilen üniversiteler ve programlar hakkında bilgiler yer almaktadır. Tablo 1’e göre; Türkiye’de müzik bilimine yönelik eğitim veren 19 farklı üniversite ve bu üniversitelere bağlı 22 ana bilim/ana sanat dalının var olduğunu söylemek mümkündür. Programlara ait kontenjanların da yer aldığı tablo incelendiğinde yalnızca bir programda ikinci öğretime yer verildiği, kontenjanların rakamsal olarak 10 ila 40 arasında değişiklik gösterdiği, bir ana bilim/ana sanat dalında İngilizce eğitim verildiği görülmektedir. Ayrıca bir program, ana bilim/ana sanat dalına değil de bölüme öğrenci almaktadır. İçerisinde birden fazla ana bilim/ana sanat dalı bulunan bu bölümde müzikoloji ana bilim/ana sanat dalına kaç öğrenci alındığı net olarak belirlenmemektedir.

Tablo 2. Müzik Bilimine Yönelik Eğitim Veren Birimler

Birim	f	%
Konservatuvar	10	50,0
Güzel Sanatlar Fakültesi	8	40,0
Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi	1	5,0
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	1	5,0
Toplam	20	100

Tablo 2’de müzik bilimine yönelik eğitim veren programların bağlı bulunduğu birimler ve bu birimlerin dağılımına yer verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde müzik bilimine yönelik eğitim veren programların %50,0’si Konservatuvar, %40,0’i Güzel Sanatlar Fakültesi, %5,0’i Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, %5,0’i ise Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi olmak üzere 4 birim altında toplandığı görülmektedir. Tabloya göre anılan programların büyük çoğunluğunun Konservatuvar (10 birim) ve Güzel Sanatlar Fakültesi (8 birim) çatısı altında eğitim verdiğini söylemek mümkündür. Uçan’a (2005, s. 454) göre müzik bilimleri bölümlerinin sayısı 1970’lerde 1 iken, 1980’lerde 3’e, 2002’de fakültelere bağlı olanlar 7’ye ulaşmıştır ve konservatuvara bağlı olanlarla birlikte bu sayı 10’a ulaşmıştır.

Tablo 3. Müzik Bilimine Yönelik Eğitim Veren Bölümler

Bölüm	f	%
Müzikoloji	10	50,0
Müzik	6	30,0
Müzik Bilimleri	4	20,0
Toplam	20	100

Tablo 3’te müzik bilimine yönelik eğitim veren programların bağlı bulunduğu bölümler ve bu bölümlerin dağılımına yer verilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde müzik bilimine yönelik eğitim veren programların %50,0’si Müzikoloji, %30,0’u Müzik ve %20,0’si Müzik Bilimleri olmak üzere 3 farklı bölüm adı altında toplandığı görülmektedir.

Tablo 4. Müzik Bilimine Yönelik Eğitim Veren Ana Bilim/Ana Sanat Dalları

Ana Bilim/Sanat Dalı	f	%
Müzikoloji	11	50,0
Müzik Bilimleri	5	22,7
Genel Müzikoloji	4	18,2
Etnomüzikoloji ve Folklor	2	9,1
Toplam	22	100

Tablo 4’te müzik bilimine yönelik eğitim veren ana bilim/ana sanat dalları ve bu ana bilim/ana sanat dallarının dağılımına yer verilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde müzik bilimine yönelik eğitim veren ana bilim/ana sanat dallarının %50,0’si Müzikoloji, %22,7’si Müzik Bilimleri, %18,2’si Genel Müzikoloji ve %9,1’i Etnomüzikoloji ve Folklor olmak üzere 4 farklı ana bilim/ana sanat dalı altında toplandığı görülmektedir.

Tablo 5. Müzik Bilimine Yönelik Eğitim Veren Ana Bilim/Ana Sanat Dallarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanları

Akademik Unvan	f	%
Doktor Öğretim Üyesi	43	29,9
Öğretim Görevlisi	38	26,4
Araştırma Görevlisi	26	18,1
Doçent	21	14,6
Profesör	16	11,1
Toplam	144	100

Tablo 5’te müzik bilimine yönelik eğitim veren ana bilim/ana sanat dallarında görev yapmakta olan öğretim elemanlarının unvanlara göre dağılımına yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde müzik bilimine yönelik eğitim veren ana bilim/ana sanat dallarında görev yapan öğretim elemanlarının %11,1’i profesör, %14,6’sı doçent, %29,9’u doktor öğretim üyesi, %26,4’ü öğretim görevlisi ve %18,1’i ise araştırma görevlisidir.

Tablo 6. Müzik Bilimine Yönelik Eğitim Veren Bölümlerde Bulunan Öğretim Üyesi Sayıları

Üniversite	Bölüm	Öğretim Üyesi Sayısı
Adıyaman Üniversitesi	Müzikoloji	2
Anadolu Üniversitesi	Müzikoloji	4
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Müzikoloji	2
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	Müzikoloji	3
Atatürk Üniversitesi	Müzik Bilimleri	13*
Dokuz Eylül Üniversitesi	Müzik Bilimleri	11*
Hacettepe Üniversitesi	Müzikbilimleri	5*
İnönü Üniversitesi	Müzikoloji	6*
İstanbul Teknik Üniversitesi	Müzikoloji	9
İstanbul Üniversitesi	Müzikoloji	10*
İzmir Demokrasi Üniversitesi	Müzik	3
Kırıkkale Üniversitesi	Müzik Bilimleri	5*
Kocaeli Üniversitesi	Genel Müzikoloji	5*
Kocaeli Üniversitesi	Müzikoloji	2
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Müzikoloji	5
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Müzikoloji	3
Sinop Üniversitesi	Müzik	3
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Müzik	7*
Süleyman Demirel Üniversitesi	Müzik	4*
Trabzon Üniversitesi	Müzikoloji	10*

*Müzik bilimleri haricinde ana bilim/ana sanat dalı bulunan bölüm

Tablo 6’da müzik bilimine yönelik eğitim veren bölümlerde bulunan öğretim üyesi sayılarına yer verilmiştir. Tabloya göre anılan bölümlerde görev yapmakta olan öğretim üyesi sayısı 2 ile 13 arasında değişiklik göstermektedir. Tablo incelendiğinde öğretim üyesi sayısı fazla olan bölümlerin çoğunluğunda müzik bilimine yönelik eğitim-öğretim veren ana bilim/ana sanat dallarının yanı sıra performans sanatları gibi icra alanına girebilecek ana bilim/ana sanat dallarının da bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu bölümlerde görünen öğretim üyesi sayıları yalnız müzik bilimine yönelik eğitim veren ana bilim/ana sanat dallarında görev yapmakta olan öğretim üyesi sayısını yansıtmamakta, diğer ana bilim/ana sanat dallarında (performans sanatları vb.) görev yapan öğretim üyelerini de kapsamaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada elde edilen veriler ışığında Türkiye’de müzik bilimine yönelik eğitim veren 19 farklı üniversite ve 22 ana bilim/ana sanat dalı olduğu, bunlardan birinin İngilizce eğitim verdiği tespit edilmiştir. Müzik bilimi özellikle de genel müzikoloji evrensel bir bilim dalıdır ve araştırmacılar tarafından yurtdışındaki müzikologlarca yapılan yayınların takip edilmesi de oldukça önemlidir. Bu bağlamda müzik bilimine yönelik İngilizce eğitim veren programların önem arz ettiği, bu programların sayısındaki artışın, araştırmalardaki çeşitliliği ve niteliği de artıracığı düşünülmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de yabancı dilde müzik bilimine yönelik eğitim veren program sayısının az olduğu sonucuna varılmış olup bu sayının artırılması gerekmektedir.

Araştırma kapsamında Türkiye’de müzik bilimi eğitimi veren 19 üniversitenin yalnızca 1’inin ikinci öğretim programını bünyesinde barındırdığı tespit edilmiştir. Bu alanda ikinci öğretim programlarının azlığı dikkat çekicidir. Müzikoloji eğitimi almak isteyen bireylerin anılan programlara devam edebilmesinin sağlanabilmesi açısından müzik bilimine yönelik eğitim veren ikinci öğretim programlarının sayısının artırılmasının, müzik bilimine ilgi duyan ancak işleri nedeniyle örgün öğrenime devam edemeyecek yetenekli kişilerin de öğrenim görmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma kapsamında müzik bilimine yönelik eğitim veren programların kontenjanlarının 10 ila 40 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Türkiye’de üniversiteler programlara ayrılacak kontenjanları fiziki şartlar, öğretim elemanı sayısı gibi pek çok değişkene bağlı olarak belirlemektedirler. Araştırma çerçevesinde müzikoloji eğitimi veren birimlerin kontenjanlarına rakamsal olarak bakıldığında en düşük değerle en yüksek değer arasında 4 kat fark olması dikkat çekicidir. Bu bağlamda kontenjanlar belirlenirken gerektiğinden fazla mezun verilmesinin önüne geçilmesi ve eğitim kalitesinin artırılması gibi kriterlerin dikkate alınması yerinde olacaktır.

Araştırma verilerine göre müzik bilimine yönelik eğitim veren programların %50,0’si Konservatuvar, %40,0’i Güzel Sanatlar Fakültesi, %5,0’i Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, %5,0’i ise Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi olmak üzere 4 birim altında toplandığı, çoğunluğunun ise Konservatuvar ve Güzel Sanatlar Fakültesi çatısı altında yer aldığı tespit edilmiştir. Bu çeşitliliğin üniversitelerin yapısal özelliklerinden, kuruluş felsefelerinden ve sanata yönelik kurulmuş olan birimlerin kurumsal farklılıklardan kaynaklandığını ifade etmek mümkündür. Konservatuvarlar ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin Türkiye sanat eğitimindeki en köklü ve en eski birimler olması, müzik bilimleri de dahil olmak üzere pek çok programın bu iki çatı altında toplanmasına olanak sağlamıştır.

Araştırma kapsamında müzik bilimine yönelik eğitim veren programların Müzikoloji (%50,0), Müzik (%30,0) ve Müzik Bilimleri (%20,0) olmak üzere 3 farklı bölüm adı altında, ana bilim/ana sanat dallarının ise Müzikoloji (%50,0), Müzik Bilimleri (%22,7), Genel Müzikoloji (%18,2), Etnomüzikoloji ve Folklor (%9,1) olarak 4 farklı ana bilim/ana sanat dalı altında toplandığı sonucuna ulaşılmıştır. TDK’nın tanımına göre müzikoloji kelimesinin sözlük karşılığı müzik bilimidir. Aynı zamanda müzikoloji ve müzik bilimi, müzikolojinin çeşitlerinden biri olan genel müzikolojiyi tanımlamak için de sıklıkla kullanılmaktadır. Dolayısıyla müzikoloji, genel müzikoloji ve müzik bilimleri ana bilim/ana sanat dalları için ortak bir isim kullanmak bu kavramların algılanmasında ortaya çıkabilecek olan karışıklığı giderebilecektir. Araştırmacı tarafından anılan ana bilim/ana sanat dalları için belirtilen alan adının Türkçe karşılığı olan ‘müzik bilimi’ tanımının kullanılması önerilmektedir. Böylelikle öğrencilerin daha tercih aşamasında yaşayabileceği kavram karmaşasının önüne geçilebileceği ve ana bilim/ana sanat dalı isimleri arasında bir bütünlük sağlanacağı öngörülmektedir.

Müzik bilimine yönelik eğitim veren ana bilim/ana sanat dallarında görev yapan öğretim elemanlarının %11,1’i profesör, %14,6’sı doçent, %29,9’u doktor öğretim üyesi, %26,4’ü öğretim görevlisi ve %18,1’i araştırma görevlisidir. Bu verilere dayanarak müzik bilimine yönelik eğitim veren programların ders yükünün büyük bir çoğunluğunun doktor öğretim üyeleri ve öğretim görevlileri üzerinde olduğunu söylemek mümkündür. Lisans düzeyindeki eğitimde hangi unvana sahip olursa olsun öğretim elemanlarının alana yaptıkları katkı yadsınamaz bir gerçektir. Ancak doktora aşamasını bitirmiş bir öğretim elemanının belirli düzeyde bir akademik

birikime sahip olduğunu söylemek de yanlış olmaz. Bu durum doçent ve profesör unvanına sahip olan öğretim elemanları açısından da geçerlidir. Üniversitelerde kazanılan her unvan, akademik bir birikimin göstergesi niteliğindedir. Dolayısıyla eğitimin her alanında olması gerektiği gibi müzik bilimine yönelik eğitim veren programlarda da kadro planlamaları yapılırken görev yapmakta olan doktor öğretim üyesi, doçent ve profesör sayılarının artırılmasını sağlayacak bir planlama yapılmalıdır.

02.11.2018 tarih ve 30583 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanı Norm Kadrolarının Belirlenmesine ve Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik’e göre tüm birim ve bölümlere alınabilecek öğretim elemanı kadro sayıları belirtilmiştir. Araştırma kapsamında müzik bilimine yönelik eğitim veren programlardan bazılarının asgari öğretim üyesi şartını taşımadıkları, bazılarının ise minimum öğretim elemanı sayısı ile eğitim-öğretim faaliyetlerine devam ettiği görülmektedir. Asgari öğretim üyesi sayısını karşılayamayan programların ilk fırsatta bu sayıyı tamamlamaları ve yönetmelikteki şartlara uygun olarak öğretim üyesi sayılarının artırılmasını sağlamaları gerekmektedir. Ancak mevcut yönetmelikle öğretim üyesi artışını sağlamak pek de kolay değildir. Dolayısıyla müzik bilimlerine yönelik eğitim veren programlarda yapısal değişikliklere gidilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Örneğin asgari kadro sayısı 3 olan ve içerisinde iki ana bilim dalı bulunan bir bölümde en fazla 6 öğretim üyesine kadar planlama yapılabilir. Oysaki bu ana bilim dalları birbirinden bağımsız iki bölüm halinde yapılandırılırsa 6+6 olmak üzere toplam 12 öğretim üyesi planlaması yapılabilir. Nitekim Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi buna benzer bir yaklaşımla yeni bir yapılandırma yolunu tercih etmiş, müzik bilimleri çatısı altında toplanabilecek olan müzikoloji, müzik teorisi ve müzik teknolojileri programlarını ayrı birer bölüm olarak yapılandırmıştır. Bu yaklaşım müzikoloji programlarındaki öğretim üyesi sayısının ve bu yolla eğitimin niteliğinin artırılması sonucunu doğurabilecektir.

Kaynakça/References

- Arslanoğlu, İ. (2016). *Bilimsel Yöntem ve Araştırma Teknikleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanı Norm Kadrolarının Belirlenmesine ve Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik. (2018). Erişim adresi <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/11/20181102-14.htm>
- Günay, E. (2011). *Müzik Sosyolojisi, Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- TDK. (2019). Müzikoloji. Erişim adresi http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ccff9dd16767.67223382
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Uslu, R. (2014). *Müzikoloji ve Kaynakları*. İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yükseköğretim Kurumları Sınavı (2018) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. Erişim adresi <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/YKS/KONTKILAVUZ6082018.pdf>
- YÖK Akademik. (2019). Erişim adresi <https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/view/searchResultview.jsp>

